

viher

ympäristö

**Teemana
Peruskorjaus**

**Vihervuoden
päätapautuma Mikkelissä**

Chelsea Flower Show

Ympäristönsuunnittelun, rakentamisen ja hoidon ammattilehti

Palanen trooppista sademetsää näyttelypuutarhana Chelsea Flower Show:ssa

Naapuri pyrkii seinän läpi – seinään syntyneen halkeaman korjaaminen vei odotettua enemmän aikaa.

Vesialtaita rakennettiin kuin lisäkin kirkkoa!

Puutarhasuunnittelija Andy Sturgeonilla ja kirjoittajalla oli hymy herkässä – työt olivat edenneet aikataulussa.

Tämän vuotinen Chelsea Flower Show oli hyvin erilainen verrattuna moneen edelliseen vuoteen – kevät oli poikkeuksellisen kuiva ja aikainen. Tämä vaikeutti monen puutarhasuunnittelijan kasvivalintoja johtaen myös siihen, että muutoksia piti tehdä vielä viime hetkellä ennen näyttelyä.

teksti ja kuvat: TAINA SUONIO

Suuri muutos puutarhan tyyliin oli nähtävissä myös Andy Sturgeonin Chelsea Flower Show kilpapuutarhassa. Vuosien varrella vietetty aika Aasiassa sekä tuleva Singaporen Garden Festival -kukkanäyttelyyn osallistuminen olivat aivan selvästi vaikuttaneet hänen tämän vuotisen puutarhansa suunnitteluun. Kasvien vihreys ja rehevyys näyttelivät tänä vuonna puutarhasuunnitelman pääroolia – kukat jäivät sivurooliin!

Puutarhan teemana oli metsä, jota hallitsivat suunnittelijan käyttämät kolmenkymmentä puusaniaista (*Dicksonia antarctica*). Ehkäpä oikea tapa kuvata luomusta olisi palanen trooppista sademetsää yhdistettynä modernistiseen puutarha-arkkitehtuuriin: himmeän

hopeinen, yhteen liitetyistä peltisoikioista muodostettu taideteos, neljä asteittain suurenevaa neliön muotoista suihkulähdettä ja möhkälemäiset kalkkikiviaskelmat, kaikki yhdistyivät luontevasti Sturgeonin puutarhassa.

Puusaniaisten hankkiminen teetti paljon työtä jo ennen näyttelypuutarhaan istuttamista: näin suuren määrän käyttäminen tarkoitti, että niitä jouduttiin etsimään lähes yksitellen ympäri Iso-Britannian taimistoja. Käytetyt yksilöt sijoitettiin erilliseen taimitarhaan, jossa Andy kävi niitä pitkin vuotta kääntelemässä haluamiinsa kasvukulmiin. Puusaniaisten pitää olla yli kolme vuotta samassa ilmastossa ja kasvuolosuhteissa ennenkuin ne saadaan onnistuneesti tuottamaan lehvästää.

Vaikuttavana osana näyttelypuutarhan kasvistorunkoa käytettiin myös seitsemää etelänpöykkiä (*Nothofagus antarctica*). Nämä Chilestä kotoisin olevat ikivihreät puut saivatkin osakseen ansaittua huomiota puutarhanäyttelyn aikana. Suunnittelija kävi Chilessä asti tutustumassa puiden kasvuolosuhteisiin, mistä tehtiin syksyllä 2008 Brittein saarilla ilmestynyt TV-ohjelma – onhan Andy Sturgeon yksi saarten tunnetuimpia modernin tyylin puutarhasuunnittelijoita.

Hänen työnsä ovat ajatonta maisema-arkkitehtuuria parhaimmillaan. Erilaiset taideteokset sekä oivaltava valojen käyttö, sekä tuore

tyyli yhdistää kasveja suunnitelmissa ovat hänen tavaramerkkejään. Andyn työt ovat mm. saaneet arvossa pidetyn Design and Decoration Award -palkinnon sekä tunnustusta the British Association of Landscape Industries (BALI) -järjestöltä.

60-luvun Leninki ja futuristinen elokuva inspiraation lähteenä

– Inspiraatio puutarhan taideteokseen lähti Roger Vadimin 1960-luvulla ohjaamasta eroottisesti latautuneesta futuristisesta sarjakuvafilmissä 'Barbarella', joka on kenties paremmin tunnettu visuaalisesta maailmastaan kuin elokuvallisista ansioistaan. Myös saman ajan suuruuden ja minihameen 'keksijän' Mary Quantin pallokuvioiset leningit inspiroivat, muisteli Andy puutarhansa lähtötilannetta.

Nämä epäsymmetriset soikiomaiset ajatuskuplat (niin juuri, niitä samoja, joita voimme sarjakuvissakin nähdä) esittävät ajatustyötä, jota tutkimustyössä joudutaan tekemään syvän voittamiseksi. Andy Sturgeonin kilpailusponsorina oli edellisvuoden tapaan Cancer Research UK.

Koko projektin haastavuudesta kertoo, että kilpapuutarhan suunnittelutyö aloitettiin heti edellisen Chelsea puutarhanäyttelyn jälkeen kesäkuussa 2007. Hakemus jätettiin hei-

Jacksonia antarctica istutettiin ennen muuta kasvillisuutta.

essa välissä Royal Horticultural (S). Paineet menestyä olivat suuret, oli voittanut kolmena peräkkäin kultaa. Neljättä kultaa hakeutunut suunnittelija tiesi jo nyt kertoa, että ensi vuoden kilpailussa – ja nyt piti tietysti lähteä parhaissa tunnelmissa. Väli vuoden pitkäkohtaiseksi mm. uuden kirjan vuoksi.

sta ammatiksi – ja Chelse-

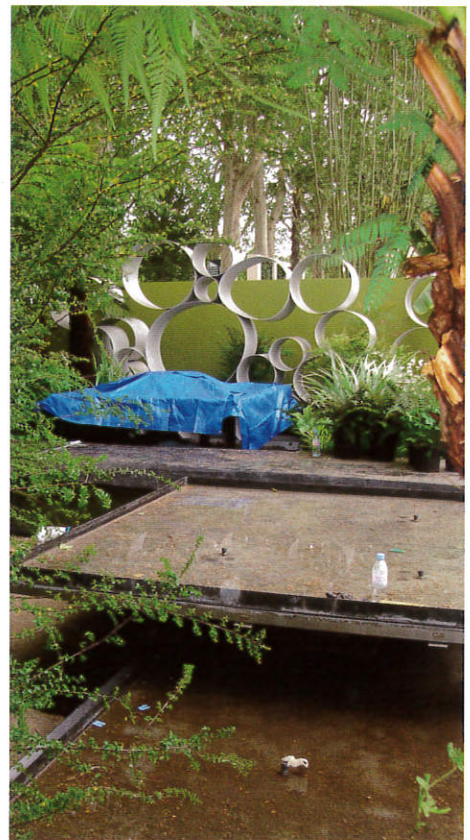
ollut aivan uskomaton "onni" Chelsea-maailmaan. Sitä on kymmenen Pohjois-Irlannissa, puutarhaharrastukseni muuttamiseksi ja sitten ammatiksi. Chelsea Flower Show on kuin suuri kansainvälinen tapaaminen. Vuosittain tapaavat vanhoja tuttuja uusia kontakteja ympäri maailmaa. Tämänvuotinen Show oli olin osana Andy Sturgeonin tiimillä. Aikaisemmin Chelsea TV:stäkin tutun Garden Show -ohjelman juontajan sekä taimien Kleinin mukana.

perinteet. Levottomuuksistaan tunnetun alueen poliittisten olojen vakiinnuttua, näin rauhan aikana, moni Britanniasakin oleva puutarha-alan "guru" haluaa hattuunsa sulan siittä, että on käynyt täällä luennoimassa – sellaisessa tilaisuudessa minunkin kontaktini Chelseaan alkujaan syntyivät.

Naapuri 'koputteli' seinään!

Rakennustyöt aloitettiin yhdeksäntoista päivää ennen näyttelyn alkua. Kerran vuodessa, vain kuukauden ajaksi, maisema muuttuu radikaalisti Lontoon Royal Hospitalin puistossa Chelsean kaupunginosassa. Chelsea Flower Show:n näyttelyaluehan on puistomaista nurmikenttää muun ajan vuodesta.

Andyn tämänvuotisessa kilpailupuutarhasuunnitelmaan kuuluvat vesi-altaat sekä näyttävä puutarhaa ympäröivä seinä vaativat suuria perustustöitä. Maata jouduttiin poistamaan rekkakuormittain, jotta saatiin mm. halutut korkeuserot vesi-altaille. Puutarhan takaseinän rakentaminen vei kaikkine eri työvaiheineen runsaat kuusi päivää. Kokoa tällä seinäjättiläisellä oli: näyttävät 33 metriä pituutta ja korkeuttakin korkeimmillaan jopa 2,9 metriä.

Vesialtaiden koko suureni asteittain.

puutarhan rakennusporukka onnistui omien töidensä aikana vaurioittamaan seinäämme niin, että siihen tuli pari suurta halkeamaa. Näiden halkeamien korjaaminen vei aikaa yhteensä kolmasosan koko seinän pystyttämisestä. Hieman alkuperäisestä puutarhasuunnitelmasta poiketen seinien väri muuttui loppumetreillä. Seinissä käytettiin sademetsäistä tunnelmaa lisäävää vihreätä; Forerst Lake 1 - Duluxilta.

Ennen istutustyön alkamista oli huolehdittava myös, että puutarhan portugalilaisista kalkkikivistä valmistetut laattapolut olivat valmiit. Nämä käytävät rakennettiin suoraan kaiteen muotoisista paloista, jotka painoivat noin 300 kiloa kappale. Rakennustyöiden loppuvaiheilla totesin Andyille: "Nämä laatat ovat fyysisesti pienempiä kuin suunnitelman perusteella luulin". Hän purskahti nauramaan ja sanoi: "Taina, näiden laattojen siirtäminen ja paikoilleen laittaminen otti neljän raavaan miehen voimat. Ei pelkästään se, että ne painoivat kuin synti vaan se, että ne olivat niin hankalan muotoiset kantaa"...

Plataanit aiheuttivat päänsäryä

Käytetyt neljä eri kokoista vesiallasta aiheut-

Astelia chathamica 'Silver Spear' korosti puutarhan taideteoksen hopeista väriä.

Vesialtaiden pisaraefekti on tietokone-ohjelmoitu.

Palanen trooppista sademetsää yhdistettynä modernistiseen puutarha-arkkitehtuuriin.

työt vaativat erityistä tarkkuutta. Altaiden asettaminen paikoilleen, sekä niiden vaakatasoon saaminen, jotta saataisiin toivottu tietokone-ohjelmoitu pisaraefekti aikaiseksi, oli erityisen tuskastuttavaa koko rakennusjoukolle. Laskettu työaika tähän työvaiheeseen oli kahdeksan päivää kokonaisuudessaan, mutta toisin kävi.

Viimeisten istutusten tekeminen joutui odottamaan altaiden kompressorien saamista vaadittuun tasoon. Vedet värjättiin ns. musteen siniseksi, millä saatiin toivottu "syvyyttä" altaihin. Suurena riesana Chelsean nättelypuutarhoissa vesiaiheita käyttäneille tänä vuonna olivat puistoalueen yli 130-vuotiaat plataanit (täällä käytetty yleisnimi on London Plane (*Platanus hispanica*)). Puut olivat kukkavaiheessa ja rokasivat jatkuvasti. Aluksi toivoimme, että nämä kukat vaipuisivat altaiden pohjalle – näin ei käynyt. Jotta altaat saatiin pidettyä esittelykunnossa ainakin tuomaristolle, piti niitä putsata kalahaavin avulla. Tämä sinänsä olisi ollut helppo toimenpide. Vaikeusastetta työlle lisäsi, että vesi oli värjättyä ja altaita ympäröi valkoinen huokoinen kalkkivi, jossa jokainen värjätty pisara paistaisi kuin pahin likatahra.

Kasvien, vesialtaiden ja taideteoksen kokonaisuus

Puutarhassa käytetyt puut istutettiin jo paria päivää ennen varsinaisen kasvien istutustyön alkua. Pieni takapakki koettiin valittujen kasvien kanssa, sillä hakoneheinä, *Hakonechloa*

macra, joutui yllättävän tuhon kohteeksi – villikanit olivat päässeet nautiskelemaan keväästä herkusta taimistolla. Uusia ruohoja jouduttiin hakemaan muista taimistoista. Tämän vuotiset kasvit olivat laadultaan erittäin hyviä. Jo vuosia kestänyt yhteistyö taimentoimittaja Crocus:in kanssa auttoi asiassa.

Andy Sturgeonia on joskus arvosteltu liiallisesta eri lajien käytöstä suunnitelmassaan. Tähän ei ollut tilaisuutta tänä vuonna. Puut pois lukien käytössä oli vain 17 kasvilajia.

Pääroolissa kasveista olivat härkylät, *Polystichum polyblepharum* sekä alvejuuret *Dryopteris erythrosora* yhdessä isotöyhtöangervon (*Aruncus dioicus*) kanssa. Paljon käytössä olivat myös ruohot, joista mainittakoon mm. palmusara (*Carex muskingumensis*) sekä ruohomainen pikkukäärmeenparta (*Ophiopogon japonicus*). Iriksien (*Iris siberica* 'Caesar's Brother' ja *Iris chrysographes* Black Form) ja myöskin akileijojen (*Aquilegia* 'Black Barlow' ja *Aquilegia* 'Buby Port') korkealla kukkivat kukat saivat silmiä hivelevän värikombinaation aikaiseksi yhdessä vesialtaiden sävyn kanssa.

Puutarhan taideteos, "The Thought Wall", oli valmistettu alumiinista, jonka valkoisenharmaa sävy saatiin aikaan puhaltamalla sodaa metallin pinnalle. *Astelia chathamica* 'Silver Spear', hopeinen hohde korosti käytetyn taideteoksen väriä.

Kuninkaallista kohua – jälleen kerran!

Näyttelypuutarhamme sai tänäkin vuonna huomiota paljon paikallisissa ja myöskin kan-

sainvälisissä medioissa. Lontoolaisessa uutislehdessä esiinnyin keskiaukeamalla jynssäämässä kalkkikivisiä puutarhapolkujamme – hyvin pysyi pesurätti suomalaisen kädessä. Allekirjoittanut bongattiin myös BBC:n uutisohjelmissa "linssiluteena" juomassa shampanjaa, kun Kuningatar Elisabeth kävi tutustumassa perinteiseen tapaansa puutarhojen uusimpiin ideoihin.

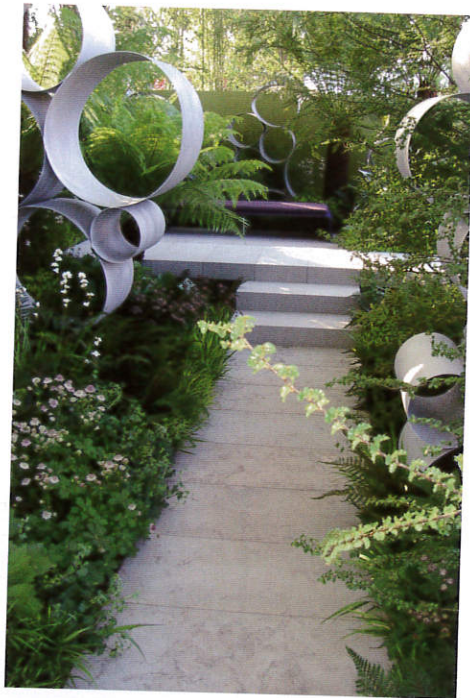
Prinssi Philip "onnistui" tapansa mukaan aiheuttamaan tuskastuneella kommentillaan varsinaisen kohun. Tutustuessaan australialaisten puutarhaan hän erehtyi erään puun nimestä. Puutarhasuunnittelija pahaa aavistamatta korjasi Prinssiä, jolloin tämä kääntyi pois ja mutisi mennessään, ettei ollut tullut kuuntelemaan luentoja! Hämmästynyt puutarhuri jäi katselemaan neuvottomana perään, tietämättä mitä tehdä. Asia tietysti vuoti heti julkisuuteen, antaen seuraavan päivän lehdistölle tilaisuuden "mässäillä" asialla.

Tulevaisuuden haasteet

Tieto siitä, että puutarhamme voitti kultaa, saapui tiistaiaamuna, kellon ollessa vasta puoli kahdeksan aamulla. Toivoimme ja odotimme tietoa, että meidän työemme olisi palkittu myös näyttelyn parhaana – näin ei käynyt tänä vuonna. Suunnittelija menee nyt Chelsean osalta ansaitulle tauolle, mutta katsotaan, mitä tulevaisuus tuo tullessaan! ■

...e vuotta samassa ilmastossa ennenkuin
Dicksonia antarctica ovat valmiita tuotta-
... Tässä esimerkillisen kasvukulman saa-
...set.

Italialaiset luomunväriset kalusteet antoivat puutarha-
suunnitelmalle viimeisen silauksen.

Andy Sturgeonin ammattitaidolla suunniteltu puutarha
toi neljännen peräkkäisen Chelsea Flower Show -kulta-
mitalin.

